

AŞK (SZERELEM)

Mine Tezgiden

“Normal bir bünyenin olanları kaldıramayacağı bir yerde” yaşayan Luca (**Mari Töröcsik**), bir yıl önce hapse “atılan” yönetmen kocası János’un (**Iván Darvas**) gerçekten hayatta olup olmadığını öğrenmeye ve hayata tutunmaya çabalarken sığındığı sağlam bir durak vardır: Kayınvalidesi, sevdiği adamın annesi Stina’nın (**Lili Darvas**) evi. İlerleyen yaşının bedenini zorlaması Stina’yı zaman yolculuklarından alıkoymaz. Üstelik onunla yola düşmeye hevesli Luca sürekli eteğini çekiştirmekte, defalarca dinlediği öyküleri, annesinden yeniden ve yeniden istemektedir.

Neler olduğunu bilmeyen hasta bir anneyi -kalan dokuz yılda- koruma ve oyalama görevini üstlenen Luca, öyküler anlatmak konusunda Stina’dan geri kalmaz. Kocasının ağzından, güya film çekmek için gittiği Amerika’dan yazdığı mektupları, zamana, mekâna, insafa sığmayacak abartılarla süsler. Stina etrafını saran kitaplara, okuduğu onca şeye, değişen zamana inat, oyuna katılır, inanmak istediklerine inanır, bazen de inandırır.

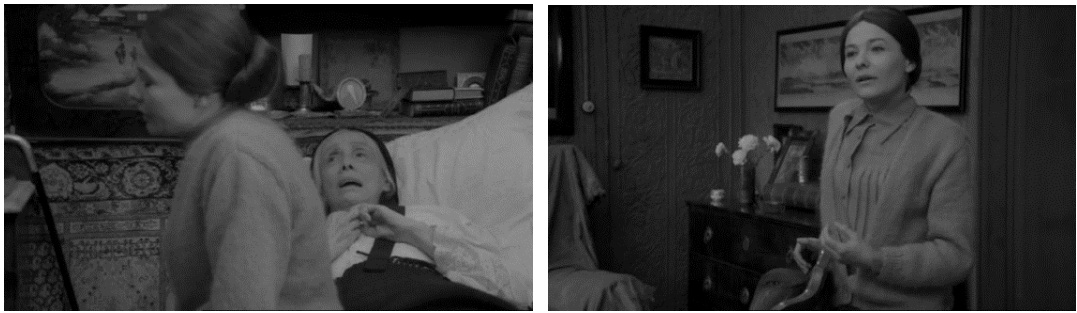
Düzenli ziyaretler esnasında kim kimi iyileştirir, kim kimi oyalar, kimin masal dünyalara, mizaha kaçmaya daha çok ihtiyacı vardır tartışılır... Fakat Stina ters giden şeyleri sezse de, türlü tereddütler, endişeler ve özlemle sendeleyeyen Luca, onu ve aslında kendini de János’a dair anılar ve umutlarla ayakta ve hayatta tutmaya çalışır.

Gelelim en sevdiğim sahnelerden birine... Eşinin tutukluluğu sebebiyle işini de kaybeden, dairesini kiracılarla paylaşmak, eşyalarını yavaş yavaş satmak durumunda kalan Luca zor günlerden birinde Stina'ya gelir. Orada da durum parlak değildir. Stina kırılan bacağının ardından, kitaplara ilgisini yitirmiş, iştahı azalmış, unutkanlıkları artmıştır. Luca daha önce getirdiği çiçekleri ve János'un defalarca yolladığı Fransız sabunlarını ilk kez getiriyormuş gibi espriler yaparak yerleştirirken tasarrufa ilişkin nasihatleri bir kez daha dinler. Stina'nın minik şikâyetlerinin ardından asıl sorusu gelir: "Lütfen doğruyu söyle. Evine ne zaman gelecek?" Anlamazdan gelme çabası boşunadır. "Üç ay sonra" cevabı, Stina için dayanılmazdır. Çünkü o kadar yaşamayacaktır! Profesörün 100 yaş sözünü hatırlatmak da Stina'yı yatıştırmaz.

Sinirler son derece gerilmişken Luca sağlam bir manevra yapar. Amerika'ya telgraf çekip János'un hemen evine dönmesini isteyecek, aksi takdirde boşanacaktır. Filmin bitip bitmemesi, kocasının parasını alıp almaması umurunda değildir, yalnızlıktan bıkmıştır. Stina bu patlama karşısında donup kalır, oğlunun Hollanda kraliçesinin katılacağı büyük galadan önce tek kuruş almadan dönmesi olacak şey değildir. Luca kendini Hollanda kraliçesi ile karşılaştırırken gülmek için kendini zor tutar. Artık telgraf çekmemesi için ikna edilmesi gereken Luca'dır. Geline kışkırtıcı ve kaçamaklar üzerine verdiği içten nasihatlerin ardından endişelenmemesini, telgraf çekmemesini, oğlunun karısıyla yaşayıp öleceğini söyler. Kriz şimdilik atlatılmıştır.

Yalnızca Luca - Stina diyalogunun 5 dakikayı aştığı, aynı kapalı mekânda geçen, Stina'nın yatağın içinde hareket edebildiği, sadece Luca'nın hareket halinde

olduğu bu uzun sahne, tüm bunlara rağmen son derece akıcı ve etkileyici. Kamera Stina'dayken sınırlı hareket ederken, diyaloğun temposuna da bağlı olarak Luca'da daha seri hareket eder hale geliyor ve sesin sahibi kimi zaman kadraj dışında kalıyor. Diyaloğun hem trajik hem komik içeriği, ruh halindeki hızlı denebilecek iniş çıkışlar ve dönüşümlerin, bakış yönleri, tonlamalar, mimikler ve beden diliyle yerinde aktarımı, kuşkusuz sahnedeki akıcılığın en önemli unsuru. Diyaloğun trajik tarafının ağırlığı tam kalbimizi sıkıştırırken Luca, Stina'yla birlikte bizi de oradan çıkarıp üstüne bir de güldürmeyi başarıyor.

Dayanışma filmdeki en baskın temalardan biri, üstelik aşkın buluşturduğu iki kadınla da sınırlı değil. Yalnız yaşayamayacak durumdaki Stina'nın yardımcısının, doktorun, Luca'nın annesinin, apartman görevlisinin, taksi şoförünün küçük abartısız eylemleri filmdeki dayanışma duygusunu kuvvetle besleyen, bunu yaparken de içimizi ısıtan, umudu büyüten kaynaklar. Filmi güçlü kılan onlarca unsur sayılabilir, yazıldı ve eminim yazılmaya devam edecek. Ama beni en güçlü yakalayan noktalar bunlar oldu sanırım...

Macar yönetmen **Károly Makk**'ın 1970 yapımı filmi **Aşk (Szerelem)**, 1971 Cannes Film Festivali'nde Jüri Ödülü'nü almasının yanı sıra **Lili Darvas** ve **Mari Töröcsik**'e Özel Mansiyon kazandırdı.